

Notat

MILJØMINISTERIET

By- og Landskabsstyrelsen

Natur
J.nr. BLS-401-00665
Ref.
Den 9. februar 2010

Oversigt over udviklingen på ballastvandområdet - Initiativer på Miljøministeriets område vedrørende ballastvand

Ballastvandkonventionen, 2004

Danmark underskrev ballastvandkonventionen i februar 2004 sammen med 73 lande; konventionen hører under IMO (FN's søfartsorganisation). Konventionen er ikke trådt i kraft endnu. Det sker 12 måneder efter, at 30 nationer med tilsammen 35 % af verdens handelsflåder (bruttotonnage) har ratificeret den. I øjeblikket har 21 lande, repræsenterende ca. 23 % af bruttotonnagen, ratificeret konventionen.

Konventionen har til formål at beskytte den biologiske mangfoldighed ved at fastsætte internationale regler for administration og kontrol af skibes ballastvand for at mindske risikoen for indførsel af invasive arter fra skibes udledninger af ballastvand. Skibsfart er en af de største globale kilder til indførsel af invasive arter i have og floder (vandområder). Danmark er i gang med det arbejde, der skal lede op til ratifikationen af ballastvandkonventionen.

I projektet indgår Søfartsstyrelsen som en primær samarbejdspartner, men også erhvervet vil blive inddraget i videst muligt omfang. Ballastvandkonventionen er en teknisk kompliceret konvention, der behandler både miljømæssige spørgsmål og spørgsmål om søsikkerhed, krav til skibes indretning og jurisdiktion i forhold til skibe. Det er derfor afgørende for en succesfuld ratificering, at der etableres et godt samarbejde mellem de involverede myndigheder - og mellem myndigheder og branche.

Overordnet er det i Danmarks interesse, at risikoen for utilsigtet introduktion af fremmede arter til vore farvandsområder mindskes. Især anses Østersøen, hvis økosystem er yngst, for at være relativt mere sårbart end Nordsøens ældre økosystem. På grund af havstrømme og organismernes spredningsmulighed i øvrigt, antages det, at nationale regler ikke kan yde den nødvendige beskyttelse. Danmarks holdning ved vedtagelsen af konventionen har derfor været, at der gennem fælles internationale regler sker en minimering af de biologiske risici i takt med den teknologiske udvikling; en holdning, som vi deler med EU landene, herunder med dem, som har været meste aktive: Tyskland, Holland, England, samt endvidere med Norge, USA, Australien m.fl.

HELCOMs østersøaktionsplan 2007.

Østersølandenes miljøministre, herunder Danmark, vedtog i november 2007 østersøaktionsplanen (Baltic Sea Action Plan (BSAP)). Baggrunden for planen er Østersøens kritiske miljøtilstand og det mangeårige samarbejde mellem østersølandene i HELCOM om at imødegå dette. Planen har således til formål at skabe god miljøtilstand i Østersøen inden 2021, gennem en række fælles mål og indsatser på områderne: eutrofiering, miljøfarlige stoffer, biodiversitet/naturbeskyttelse og maritime aktiviteter.

Østersøaktionsplanen anbefaler en ratificering af ballastvandkonventionen i 2010, dog senest i 2013. Ballastvandkonventionen indgår i øvrigt, som et element i EU's havstrategidirektiv.

Handlingsplan mod invasive arter, 2008-2010

Handlingsplanen fra 2008 anbefaler under afsnittet om forebyggelse, at Danmark arbejder for en ratifikation og en global ikrafttræden af ballastvandkonventionen. I den forbindelse bliver der i perioden 2008-2010 afsat midler til iværksættelse af en række initiativer rettet imod de invasive arter, først og fremmest på land, men også til marine formål, og herunder ballastvandkonventionen.

”Ny identifikationsguide for marine invasive arter”

Nordisk Ministerråd støtter et forsøg med en ”Identifikationsguide” for marine invasive arter i tilknytning til den fællesnordiske data-base om invasive arter NOBANIS. Denne web-guide forventes at blive færdig i løbet af maj måned 2010 og sigter mod ikke-specialister, der skal undersøge udbredelsen af invasive arter som en ”early warning” for invasive arter, der er på vej. Web-guiden, der er engelsksproget, bliver til i et samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen, By - og Landskabsstyrelsen og Nordisk Ministerråd.

En frivillig aftale om udskiftning af ballastvand, 2008

Indtil ballastvandkonventionen træder i kraft har Danmark Rederiforening og Miljøministeriet, sammen med de øvrige lande omkring Nordsøen og Østersøen (OSPAR/HELLCOM-området), indgået en frivillig aftale med rederne om udskiftning af ballastvand før skibe sejler i visse områder, jævnfør reglerne i ballastvandkonventionen.

Et nyt partnerskab om ballastvandkonventionen, 2010

Med baggrund i handlingsplanen for miljøeffektiv teknologi er der oprettet et partnerskab om ballastvandkonventionen primo 2010. Partnerskabet har til formål at sikre en tilfredsstillende gennemførelse af konventionen, samt at fremme viden, netværksdannelse og udvikling indenfor ballastvandkonventionens områder. Partnerskabet vil bygge på et tæt samarbejde mellem Miljøministeriet, Danmarks Rederiforening og Søfartsstyrelsen, samt række deltagere fra især erhvervslivet.

Om det regionale samarbejde og den internationale skibsfart.

Det er forventningen, at de kommende danske og de omliggende landes regler, kan spille sammen både i forhold til forvaltning af skibe og i forhold til den teknologi som er udviklet og skal udvikles. Dette er medvirkende til støtte til konventionen fra dansk skibsfart, herunder Danmarks Rederiforening og Søfartsstyrelsen, idet fælles globale regler anses som en konkurrencefordel for dansk skibsfart, der består af relativt nye og moderne skibe.

I østersøområdet foregår arbejdet især efter ”The HELCOM Ballast Water Road Map” som bl.a. undersøger metoder til risikovurdering af skibe og havområder, som konventionen vil kræve udført. De regionale konventioner HELCOM og OSPAR har aftalt at samarbejde herom. EU har desuden gennem et stort INTERREG-projekt for Nordsølandene (North Sea Ballast Water Opportunity) skabt et forum for samarbejde om den regionale udvikling af konventionen og den tilknyttede teknologi frem til 2014.

EU’s Søfartsagentur (EMSA), der i øvrigt lige er blevet tilknyttet INTERREG-projektet, søger i Europa at støtte medlemslandenes nationale proces ved ligesom INTERREG-projektet at fokusere på en række af konventionens problemområder. Den globale proces, herunder en særlig proces for udviklingslandene, vil forsætte i IMO’s regi.